

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФАРМАЦІЇ ТА ФАРМАКОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. ректора Донецького національного
медичного університету, професор

Олександр ГЕРАСИМЕНКО

ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ В ІНТЕРНАТУРІ
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
«ФАРМАЦІЯ»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність на до дипломному рівні	226 Фармація, промислова фармація

Розглянуто на засіданні Вченої Ради
факультету інтернатури та
післядипломної освіти Донецького
національного медичного університету
від 21 червня 2022 року
(протокол №7)

Лиман, 2022 рік

РОЗРОБНИКИ:

Хоменко В.М. – завідувач кафедрою, професор, д.фарм.н.

Царьова К.О. – асистент кафедри фармації та фармакології, к.фарм.н.

Штучна Н.І. – асистент кафедри фармації та фармакології

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Пімінов А.Ф. - професор кафедри загальної фармації та безпеки ліків
ІПКСФ Національного фармацевтичного університету,
доктор фарм.наук

Шпичак О.С. - зав. кафедри промислової фармації та економіки ІПКСФ
Національного фармацевтичного університету, професор,
доктор фарм.наук

ВСТУП

Програма підготовки в інтернатурі за спеціальністю «Фармація» розроблена з урахуванням комплексу освітніх та практичних компонентів, спланованих і організованих з базами стажування інтернів.

Інтернатура (первинна спеціалізація) є обов'язковою формою післядипломної підготовки випускників з метою присвоєння звання «фармацевт-спеціаліст» зі спеціальності «Фармація». Проходження інтернатури є обов'язковим для працевлаштування на посаду фахівця з вищою фармацевтичною освітою.

Тривалість навчання складає 1 рік.

Основним *завданням інтернатури* є підвищення рівня практичної та теоретичної підготовки інтернів, їх професійної готовності до самостійної діяльності за фахом.

Метою підготовки в інтернатурі є забезпечення набуття інтернами компетентностей, необхідних для отримання кваліфікації «фармацевта -спеціаліста», які ґрунтуються на академічній доброчесності, фармацевтичній етиці та деонтології, доказовій медицині.

Програма підготовки в інтернатурі являє собою єдиний комплекс освітніх та практичних компонентів, що розроблені та узгоджені ДНМУ і базами стажування інтернів. Вона складається з двох частин: освітньої та практичної. Інтернатура проводиться у формі навчання на кафедрі фармації та фармакології фармацевтичного факультету ДНМУ і базах стажування. Зарахування до інтернатури здійснюється наказом керівника закладу вищої освіти із зазначенням місця проходження стажування. Початок програми підготовки в інтернатурі з 01 серпня. Освітня частина інтернатури проводиться на кафедрі фармації та фармакології, що здійснює підготовку інтернів, тривалість її 3 місяці. Програма підготовки передбачає читання лекцій, проведення семінарських та практичних занять, самостійну роботу. Семінар потребує від інтернів досить високого рівня творчої, самостійної роботи з літературою, посібниками, першоджерелами та іншими матеріалами, надає можливості здійснювати порівняння, робити власні узагальнення і висновки, розвиває творче професійне мислення, уміння і навички використовувати теоретичні знання для розв'язання практичних професійних завдань. Інтерни приймають участь у роботі науково-практичних конференцій, працюють із сучасною фармацевтичною та медичною літературою, готують презентації, виступи, реферати та ін. Після завершення освітньої частини інтернатури проводиться проміжний контроль виконання інтернами індивідуальних навчальних планів їх підготовки згідно з планом і програмою інтернатури, який включає тестовий контроль рівня знань та співбесіду.

Практична частина підготовки в інтернатурі проводиться на базах стажування та триває 8 місяців. Бази стажування інтернів – аптеки державної, комунальної, приватної форми власності, заклади охорони здоров'я, що належать до сфери управління інших міністерств, що мають у своєму складі структурні підрозділи, підготовка в яких передбачена навчальним планом та програмою інтернатури з

відповідної спеціальності. Підготовка інтернів проводиться за індивідуальними навчальними планами, розробленими на підставі Програми підготовки в інтернатурі. Під час навчання на базі інтерн вивчає спеціальну літературу, систематизує її у вигляді тематичного реферату на запропоновану у програмі тему на вибір з курсу управління та економіка фармації; фармацевтичної технології; фармацевтичної опіки або якості, стандартизації та сертифікації лікарських засобів – всього 1 реферат.

Під час проходження освітньої частини програми інтернатури в закладі вищої освіти на інтернів поширюються правила внутрішнього розпорядку та норми положення про організацію освітнього процесу ДНМУ, під час проходження практичної частини програми інтернатури – правила внутрішнього розпорядку, встановлені для працівників бази стажування. Під час проходження практичної частини програми інтернатури на базі стажування інтерни працюють під керівництвом куратора інтернів, а під час проходження освітньої частини програми підготовки в інтернатурі у закладі вищої освіти керівництво здійснює закріплення за ним керівник групи.

Після закінчення строку підготовки в інтернатурі інтерни атестуються на визначення знань і практичних навичок з присвоєнням звання «фармацевт- спеціаліст» зі спеціальності «Фармація» згідно з Порядком, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12 грудня 2006 року № 818, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 26 грудня 2006 року за №1366/13240. Для проведення атестації створюється державна атестаційна комісія. Склад комісії визначається наказом по ДНМУ.

До атестації для визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання «фармацевт-спеціаліст» допускаються інтерни, які повністю виконали програму підготовки в інтернатурі і навчальний план, а також успішно склали тестовий екзамен ліцензійного інтегрованого іспиту Крок-3.

Атестація інтернів включає:

- ліцензійний інтегрований іспит Крок 3 «Фармація»;
- іспит з оволодіння практичними навичками і вміннями;
- співбесіда за результатами проходження інтернатури.

Інтернам, які одержали позитивні оцінки на Державній атестації, видається сертифікат установленого зразка про присвоєння звання “фармацевт-спеціаліст” зі спеціальності «Фармація».

I. ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

Спеціальність «Фармація» галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	
Складник системи освіти	Освіта дорослих, післядипломна освіта у сфері охорони здоров'я, спеціалізація (первинна)
Кваліфікація	Професійна кваліфікація Фармацевт-спеціаліст
Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами відповідної спеціальності	На програму підготовки в інтернатурі зараховуються громадяни України за умови отримання ними: - вища освіта другого (магістерського) рівня галузі знань 22 «Охорона здоров'я» «Фармація, промислова фармація», спеціалізація «Фармація» або повна вища освіта (спеціаліст, магістр) з напрямом підготовки «Фармація» спеціальність «Фармація»;
Форма проходження інтернатури	Очна
Мова (и)	Українська
Академічні права інтерна	Безперервний професійний розвиток. Можлива подальша підготовка на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти. Робочі місця у закладах охорони здоров'я, самостійне працевлаштування.
Моніторинг та оцінювання	Відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254 затвердження Положення про інтернатуру та вторинну лікарську (провізорську) спеціалізацію», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за № 1081/36703 № 1254
Рівень оволодіння	Для кожної компетентності рівень оволодіння визначається у діапазоні від «А» до «D»: А: Має знання, описує фахову ситуацію В: Виконує, демонструє під наглядом. С: Виконує, демонструє самостійно. D: Вчить або контролює інших у виконанні,

	управлінні, демонстрації.
Обсяг програми	<p>1 рік (1980 годин), 66,0 кр. ECTS <i>Практична частина: 1440 годин (48,0 кр.)</i> <i>Освітня частина: 540 годин (18,0 кр.)</i></p> <p>Додаткова програма: Соціально-комунікативна взаємодія у фармації</p>

Рік підготовки	Форма навчання додипломної підготовки інтерна	Практична частина підготовки в інтернатурі		Освітня частина підготовки в інтернатурі		Державна атестація
		<i>початок</i>	<i>закінчення</i>	<i>початок</i>	<i>закінчення</i>	
1	<i>ДЕННА</i> <i>ЗАОЧНА</i>	серпень	березень	квітень	червень	два тижні останнього місяця освітньої частини

II. ГРАФІК ОСВІТНЬОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИН ПІДГОТОВКИ В ІНТЕРНАТУРІ

Тривалість підготовки в інтернатурі: 1 рік (1980 годин; 66,0 кредитів ECTS).

Освітня частина: (заклади вищої або післядипломної освіти) 3 місяці (540 години; 18,0 кредитів ECTS).

Практична частина: (бази стажування) 8 місяців (1440 годин; 48,0 кредитів ECTS).

1. Для фармацевтів-інтернів **денної та заочної** форми навчання

Рік підготовки	МІСЯЦІ											
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
I	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	К	К	К	В

Б – практична частина підготовки на базі стажування;

К – освітня частина підготовки - навчання на кафедрі;

В – відпустка.

ІІІ. ПЕРЕЛІК ОБОВ'ЯЗКОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПО ЗАКІНЧЕННЮ ІНТЕРНАТУРИ

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та критично осмислювати й вирішувати практичні проблеми у професійній фармацевтичній діяльності, інтегрувати знання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та їх обґрунтованість до фахової та нефахової аудиторії.
Загальні компетентності	<p>ЗК 1. Здатність до аналізу, синтезу, оцінки та критичного мислення, вчитися і бути сучасно навченим, здатність до самоосвіти.</p> <p>ЗК 2. Здатність до вибору стратегії спілкування, співпраці в команді, гнучкості, адаптивності, управління часом, лідерства.</p>
Професійні компетентності	<p>ПК. 1. Здатність організувати та здійснювати діяльність аптечного закладу (аптеки, аптечного складу) із забезпечення населення і закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та медичними виробами, відповідно до принципів і завдань державної політики у фармацевтичній сфері, законодавчих та нормативно-правових актів України, правил належних фармацевтичних практик, рекомендацій європейських та міжнародних організацій (ВООЗ, FIP, ICH, PIC/S, ЕМА), зокрема, в умовах надзвичайних ситуацій.</p> <p>ПК. 2. Здатність здійснювати відпуск лікарських засобів та медичних виробів, товарів аптечного асортименту, проводити інформаційно-просвітницьку роботу, консультування і фармацевтичну опіку, здатність проводити фармакоекономічний аналіз та оцінку медичних технологій для раціонального використання лікарських засобів, здійснювати моніторинг ефективності та безпеки їх застосування, зокрема, у разі появи побічних реакцій, виникненні сумнівів стосовно якості, дотримуватись правил промоції та рекламування лікарських засобів.</p> <p>ПК. 3. Здатність організувати та здійснювати діяльність з виробництва (виготовлення) екстемпоральних ліків, гомеопатичних та косметичних засобів, зокрема, які вимагають специфічного способу застосування з урахуванням біофармацевтичних аспектів, відповідно до правил Належних практик.</p> <p>ПК. 4. Здатність здійснювати контроль якості лікарських засобів, дієтичних добавок, гомеопатичних та косметичних засобів з використанням різних методів контролю під час виробництва, оптової і роздрібною торгівлі та імпорту, транспортування та зберігання, запобігати потраплянню в обіг неякісних, фальсифікованих і незареєстрованих лікарських засобів та передавати їх на утилізацію (знищення).</p> <p>ПК. 5. Здатність проводити аналіз соціально-економічних процесів у фармації, системи фармацевтичного забезпечення населення та її складових, прогнозувати та розраховувати основні економічні показники діяльності фармацевтичних закладів, формувати ціни на лікарські засоби та медичні вироби, та ефективний розвиток фармацевтичних закладів за елементами комплексу маркетингу з урахуванням ринкових процесів.</p> <p>ПК. 6. Здатність розробляти, впроваджувати та застосовувати підходи менеджменту у професійній діяльності фармацевтичних організацій, застосовувати принципи HR-менеджменту й самоменеджменту,</p>

демонструвати та застосовувати у практичній діяльності комунікативні навички спілкування та навички лідерства і підприємливості.

Компетентність ПК. 1	Здатність організувати та здійснювати діяльність аптечного закладу (аптеки, аптечного складу) із забезпечення населення і закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та медичними виробами, відповідно до принципів і завдань державної політики у фармацевтичній сфері, законодавчих та нормативно-правових актів України, правил належних фармацевтичних практик, рекомендацій європейських та міжнародних організацій (ВООЗ, FIP, ICH, PIC/S, EMA), зокрема, в умовах надзвичайних ситуацій.	
Знання	Уміння та навички	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Чинне законодавство про охорону здоров'я та нормативні документи, що регламентують фармацевтичну діяльність. 2. Законодавча база України щодо підприємницької діяльності. 3. Завдання державної політики та механізми державного регулювання фармацевтичної діяльності. 4. Правила належних фармацевтичних практик, рекомендацій європейських та міжнародних організацій (ВООЗ, FIP, ICH, PIC/S, EMA). 5. Принципи організації фармацевтичного забезпечення населення. 6. Принципи організації фармацевтичного забезпечення в умовах надзвичайних ситуацій. 7. Соціальні тенденції розвитку фармації. 8. Організаційно-правові засади діяльності аптечних закладів. 9. Соціальна відповідальність організацій. 10. Стратегічне та операційне управління фармацевтичними закладами. 11. Роль фармацевта у впровадженні Стратегій ВООЗ та державної політики України. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Використовувати у професійній діяльності нормативно-правові акти, що регламентують фармацевтичну діяльність в Україні. 2. Відстежувати та визначати зміни і доповнення у вітчизняному фармацевтичному законодавстві та за кордоном. 3. Застосовувати механізми державного регулювання фармацевтичної діяльності. 4. Імплементувати правила належних фармацевтичних практик, рекомендації європейських та міжнародних організацій (ВООЗ, FIP, ICH, PIC/S, EMA). 5. Визначати показники потреби в обсягах фармацевтичної допомоги. 6. Планувати організаційно-управлінські заходи щодо забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту. 7. Здійснювати організацію фармацевтичного забезпечення в умовах надзвичайних ситуацій. 	
Рівень оволодіння		
A	<i>Має знання, описує фахову ситуацію</i>	
B	<i>Виконує, демонструє під наглядом</i>	

Компетентність ПК. 2	Здатність здійснювати відпуск лікарських засобів та медичних виробів, товарів аптечного асортименту, проводити інформаційно-просвітницьку роботу, консультування і фармацевтичну опіку, здатність проводити фармакоекономічний аналіз та оцінку медичних технологій для раціонального використання лікарських засобів, здійснювати моніторинг ефективності та безпеки їх застосування, зокрема, у разі появи побічних реакцій, виникненні сумнівів стосовно якості, дотримуватись правил промоції та рекламування лікарських засобів.
Знання	Уміння та навички
<ol style="list-style-type: none"> 1. Правила відпуску лікарських засобів та медичних виробів різним категоріям відвідувачів аптек. 2. Протоколи провізора / фармацевта як галузевий стандарт фармацевтичної опіки. 3. Правові та етичні норми фармацевтичної діяльності. 4. Правила промоції та рекламування лікарських засобів. 5. Види, способи отримання та правила надання фармацевтичної інформації, консультацій. 6. Сучасні принципи світової практики з надання фармацевтичної допомоги соціально-вразливим групам населення: дітям, жінкам, особам похилого віку, хворим на важкі та орфанні захворювання. 7. Психологічні аспекти професійного спілкування фармацевтичних фахівців. 8. Оформлення документів щодо оплати вартості безкоштовних і пільгових рецептів. 9. Умови раціонального застосування лікарських засобів при лікуванні найрозповсюдженіших симптомів та захворювань України. 10. Фармакоекономічна оцінка ефективності фармакотерапії. 11. Формулярна система лікарського забезпечення на стаціонарному етапі лікування. 12. Принципи роботи системи фармаконагляду та реєстрації даних про побічну реакцію та/або відсутність ефективності лікарського засобу при його медичному застосуванні. 13. Небажані/побічні фармакологічні ефекти лікарських засобів. 14. Принципи оцінки ефективності / неефективності та безпеки лікарських засобів. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Забезпечувати отримання, лікарських засобів та виробів медичного призначення у фармацевтичних закладах. 2. Забезпечувати реалізацію та відпуск лікарських засобів та виробів медичного призначення в умовах сучасної господарської діяльності аптеки. 3. Надавати консультативну допомогу при відпуску лікарських засобів та медичних виробів. 4. Надавати фармацевтичну опіку при відпуску лікарських засобів з метою забезпечення їх раціонального застосування. 5. Дотримуватися норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, споживачами, ефективно працювати у команді. 6. Володіти психологічними навичками спілкування для досягнення довіри та взаєморозуміння з колегами, лікарями, пацієнтами, споживачами. 7. Здійснювати рецептурний відпуск, зокрема за Державними програмами. 8. Використовувати методи фармакоекономічного аналізу. 9. Оцінювати та встановлювати прояви побічних реакцій та/або відсутності ефективності лікарських засобів у відвідувачів аптек. 10. Надавати отриману інформацію до державного органу фармаконагляду. 11. Складати локальні формуляри. 12. Визначати показники економічної доступності фармацевтичної допомоги населенню. 13. Попереджувати випадки лікарської залежності та поліпрагмазії з урахуванням хімічних, фізико-хімічних, біофармацевтичних, фармакокінетичних та

<p>15. Механізм дії, фармакологічні ефекти, показання до застосування ліків.</p> <p>16. Характеристика видів та шляхів введення лікарських препаратів.</p> <p>17. Принципи фармакогенетики та фармакогеноміки. Вплив генетичних, вікових та статевих анатомо-фізіологічних особливостей людини, захворювань органів та систем на індивідуальну переносимість лікарських засобів.</p> <p>18. Основні принципи та шляхи подолання поліпрагмазії.</p> <p>19. Хромофармакологічні аспекти застосування лікарських засобів.</p> <p>20. Взаємодія лікарських речовин та їжі.</p> <p>21. Біоеквівалентність лікарських засобів.</p> <p>22. Види й методи клінічних випробувань лікарських засобів.</p> <p>23. Фармакологічні групи лікарських засобів, які можуть викликати лікарську залежність та механізми її розвитку.</p> <p>24. Механізми та принципи попередження поширення небезпечних інфекційних (туберкульоз, ВІЧ інфекція, COVID, тощо) та паразитарних хвороб.</p> <p>25. Клініко-фармакологічна характеристика лікарських засобів для лікування небезпечних інфекційних та неінфекційних захворювань.</p> <p>26. Принципи профілактичного щеплення.</p> <p>27. Основні клінічні прояви невідкладних станів.</p> <p>28. Алгоритм надання домедичної допомоги при невідкладних станах</p>	<p>фармакодинамічних властивостей, індивідуальних особливостей відвідувача аптеки.</p> <p>14. Проводити інформаційну роботу з метою попередження поширення небезпечних інфекційних (туберкульоз, ВІЧ інфекція, COVID, тощо) та паразитарних хвороб.</p> <p>15. Здійснювати інструментальні вимірювання артеріального тиску.</p> <p>16. Користуватись глюкометрами.</p> <p>17. Надавати консультативну допомогу відвідувачам щодо користування інгаляторами та небулайзерами.</p> <p>18. Проводити інформаційну роботу щодо самолікування, антибіотикорезистентності, профілактичних щеплень та ін.</p> <p>19. Надавати домедичну допомогу при невідкладних станах</p>
--	---

Рівень оволодіння

A	<i>Має знання, описує фахову ситуацію</i>
B	<i>Виконує, демонструє під наглядом.</i>
C	<i>Виконує, демонструє самостійно.</i>
D	<i>Вчить або контролює інших у виконанні, управлінні, демонстрації.</i>

Компетентність ПК. 3	Здатність організовувати та здійснювати діяльність з виробництва (виготовлення) екстемпоральних ліків, гомеопатичних та косметичних засобів, зокрема, які вимагають специфічного способу застосування з урахуванням біофармацевтичних аспектів, відповідно до правил Належних практик.	
Знання	Уміння та навички	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Технологія лікарських засобів промислового виробництва, аптечного виробництва та в умовах надзвичайних ситуацій. 2. Використання активних фармацевтичних інгредієнтів та допоміжних речовини у виготовленні лікарських форм. 3. Фармацевтичні несумісності (фізичні, хімічні, фармакологічні), методи їх усунення. 4. Промислове виробництво лікарських засобів методами біотехнології. 5. Нові лікарські форми. 6. Клініко-біофармацевтичні особливості різних лікарських форм. 7. Терапевтичні системи доставки лікарських засобів. 8. Поняття про оригінальні (інноваційні) препарати та генерики. 9. Вимоги, що ставляться до генеричних лікарських засобів. 10. Біофармацевтичні аспекти при фармацевтичній розробці лікарських засобів. 11. Принципи космецевтики та безпечності застосування косметичної продукції. 12. Характеристики класичних і комплексних гомеопатичних засобів. 13. Технологічні аспекти виготовлення гомеопатичних ліків. 14. Технологічні аспекти виготовлення косметичних засобів. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організовувати та здійснювати діяльність з виготовлення екстемпоральних ліків в аптеці. 2. Організовувати та здійснювати діяльність з виготовлення гомеопатичних та косметичних засобів. 3. Враховувати біофармацевтичні фактори у виготовленні екстемпоральних ліків. 4. Організовувати та здійснювати діяльність з виготовлення ліків в умовах надзвичайних ситуацій та військового стану. 5. Здійснювати діяльність з виготовлення лікарських засобів в умовах промислового виробництва. 6. Визначати у пропису та усувати несумісності біологічно активних речовин та лікарської рослинної сировини. 7. Виправляти разові, добові і курсові дози отруйних, наркотичних, сильнодіючих речовин та норми відпуску наркотичних та прирівняних до них речовин. 8. Оформляти до відпуску виготовлені лікарські засоби з отруйними, наркотичними, сильнодіючими та прирівняними до них речовинами. 9. Брати участь у дослідженнях з фармацевтичної розробки лікарських засобів. 10. Складати технологічні схеми та інструкції щодо виробництва (виготовлення) лікарських засобів. 11. Характеризувати лікарські форми за типами дисперсних систем, способом вживання, місцем призначення, агрегатним станом, враховуючи фізико-хімічні властивості діючих та допоміжних речовин 	
Рівень оволодіння		
A	<i>Має знання, описує фахову ситуацію</i>	
B	<i>Виконує, демонструє під наглядом.</i>	
C	<i>Виконує, демонструє самостійно.</i>	
D	<i>Вчить або контролює інших у виконанні, управлінні, демонстрації.</i>	

Компетентність ПК. 4.	Здатність здійснювати контроль якості лікарських засобів, дієтичних добавок, гомеопатичних та косметичних засобів з використанням різних методів контролю під час виробництва, оптової і роздрібною торгівлі та імпорту, транспортування та зберігання, запобігати потраплянню в обіг неякісних, фальсифікованих і незареєстрованих лікарських засобів та передавати їх на утилізацію (знищення).	
Знання	Уміння та навички	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Державне нормування якості лікарських засобів та лікарської рослинної сировини. Система управління якістю. 2. Характеристика складових системи контролю якості лікарських засобів. 3. Система стандартизації обігу лікарських засобів. 4. Методи якісного і кількісного аналізу лікарських засобів. 5. Контроль якості з застосуванням стандартних зразків та сполук-маркерів. Валідація аналітичних методик. 7. Правила проведення вхідного контролю якості лікарських засобів під час оптової та роздрібною реалізації. 8. Стабільність та терміни зберігання лікарських засобів. 9. Аналіз лікарських форм у процесі виробництва. 10. Функціональні харчові продукти, харчові продукти для спеціального дієтичного споживання, дієтичні добавки в асортименті аптеки. 11. Види тари, закупорювальних засобів і пакувальних матеріалів. 12. Транспортування та зберігання лікарських засобів. <p>Утилізація лікарських засобів.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здійснювати контроль якості лікарських засобів з використанням різних методів контролю під час виробництва, оптової і роздрібною торгівлі та імпорту, в умовах надзвичайних ситуацій та військового стану. 2. Здійснювати контроль якості дієтичних добавок, гомеопатичних та косметичних засобів з використанням різних методів контролю. 3. Здійснювати транспортування та зберігання лікарських засобів. 4. Запобігати потраплянню в обіг неякісних, фальсифікованих і незареєстрованих лікарських засобів. 5. Передавати неякісні, фальсифіковані і незареєстровані лікарські засоби на утилізацію (знищення). 	
Рівень оволодіння		
A	<i>Має знання, описує фахову ситуацію</i>	
B	<i>Виконує, демонструє під наглядом.</i>	

Компетентність ПК. 5.	Здатність проводити аналіз соціально-економічних процесів у фармації, системи фармацевтичного забезпечення населення та її складових, прогнозувати та розраховувати основні економічні показники діяльності фармацевтичних закладів, формувати ціни на лікарські засоби та медичні вироби, та ефективний розвиток фармацевтичних закладів за елементами комплексу маркетингу з урахуванням ринкових процесів.	
Знання	Уміння та навички	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-економічні показники розвитку суспільства. 2. Основні економічні показники діяльності фармацевтичних закладів. 3. Методи державного регулювання цін. 4. Принципи визначення та механізми забезпечення доступності фармацевтичної допомоги населенню. 5. Механізм функціонування системи реімбурсації вартості фармацевтичної допомоги. 6. Основні цінові показники доступності лікарських засобів. 7. Оцінка медичних технологій. 8. Комплекс новітнього маркетингу. 9. Методики маркетингового дослідження фармацевтичного ринку. 10. Асортиментна політика фармацевтичних підприємств. 11. Правила мерчендайзингу. 12. Стратегія маркетингових комунікацій і стимулювання збуту фармацевтичної продукції. 13. Показники фінансового стану аптечного закладу. 14. Податки, їх види та принципи оподаткування аптечних закладів. 15. Економічна доцільність кредитування, принципи кредитування аптечних закладів. 16. Основи трудового права. 17. Система оплати праці аптечних працівників 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аналізувати соціально-економічні процеси в системі охорони здоров'я в Україні. 2. Прогнозувати та розраховувати основні економічні показники діяльності фармацевтичних закладів. 3. Формувати усі види цін на лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту. 4. Визначати доступність фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації ліків. 5. Вивчати та аналізувати вимоги та мотивації споживачів лікарських засобів та виробів медичного призначення. 6. Складати прогнози закупівлі лікарських засобів різних фармакотерапевтичних груп. 7. Використовувати правила мерчендайзингу. 8. Прогнозувати та розраховувати основні економічні показники діяльності фармацевтичного закладу. 9. Брати участь у заходах і програмах громадського здоров'я. 	
Рівень оволодіння		
A	<i>Має знання, описує фахову ситуацію</i>	
B	<i>Виконує, демонструє під наглядом.</i>	

Компетентність ПК. 6.	Здатність розробляти, впроваджувати та застосовувати підходи менеджменту у професійній діяльності фармацевтичних організацій, застосовувати принципи HR-менеджменту й самоменеджменту, демонструвати та застосовувати у практичній діяльності комунікативні навички спілкування та навички лідерства і підприємливості.	
Знання	Уміння та навички	
<p>1. Організація фармацевтичної системи як об'єкту управління.</p> <p>Підходи менеджменту.</p> <p>3. Розвиток фармацевтичних організацій з використанням функцій менеджменту.</p> <p>Принципи HR-менеджменту.</p> <p>5. Посадові призначення, адаптація, ротація персоналу.</p> <p>Система мотивації персоналу.</p> <p>Управління робочими групами.</p> <p>8. Принципи командної роботи.</p> <p>Міжособистісні стосунки у колективі.</p> <p>Система організаційних комунікацій.</p> <p>10. Система безперервного професійного розвитку.</p> <p>11. Принципи самоменеджменту та управління часом.</p>	<p>1. Використовувати принципи HR-менеджменту й самоменеджменту.</p> <p>2. Використовувати</p> <p>3. комунікативні навички спілкування.</p> <p>4. Формулювати цілі власної діяльності.</p> <p>5. Здійснювати розрахунок ефективності використання робочого часу.</p> <p>6. Володіти засобами збереження емоційного здоров'я.</p> <p>7. Постійно підвищувати власний професійний рівень.</p>	
Рівень оволодіння		
A	<i>Має знання, описує фахову ситуацію</i>	
B	<i>Виконує, демонструє під наглядом.</i>	
C	<i>Виконує, демонструє самостійно.</i>	

IV. ЗМІСТ ОBOB'ЯЗKOBИX КОМПОНЕНТІВ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний план підготовки в інтернатурі

Назва курсу	Кількість тижнів	Кількість годин	Кількість кредитів	
Практична частина				
Управління та економіка фармації	7	315	10,5	
Фармацевтична технологія	7	315	10,5	
Фармацевтична опіка	9	405	10,5	
Якість, стандартизація та сертифікація лікарських засобів	7	315	13,5	
Фармація в умовах надзвичайних станів	1	45	1,5	
Соціально-комунікативна взаємодія у фармації	1	45	1,5	
	32	1440	48,0	
Контрольні заходи та звітність: співбесіда, реферат, індивідуальний навчальний план та щоденник.				
Освітня частина				
Назва курсу	Кількість годин			Кількість кредитів
	всього	аудитор.	сам. роб.	
Управління та економіка фармації	105	84	21	3,5
Фармацевтична технологія	105	84	21	3,5
Фармацевтична опіка	135	110	25	4,5
Якість, стандартизація та сертифікація лікарських засобів	105	84	21	3,5
Фармація в умовах надзвичайних станів	60	48	12	2,0
Соціально-комунікативна взаємодія у фармації	30	25	5	1,0
Контрольні заходи: ліцензійний інтегрований іспит Крок 3 «Фармація»; іспит з оволодіння практичними навичками і вміннями, співбесіда за результатами проходження інтернатури.				
Всього	540	435	113	18,0
Разом	1980	-	-	66,0

Зміст компонентів освітньої частини інтернатури

Курс «Управління та економіка фармацевції»

Назва теми	Обсяг у годинах				
	усього	у тому числі			
		лекцій	семінар	практ.	сам.роб.
1. Управління фармацевтичним сектором галузі охорони здоров'я та фармацевтичними закладами	14	1	8	2	3
2. Управління персоналом. Формування лідерських та комунікативних здібностей фармацевтичних кадрів. Резерви підвищення ефективності праці	13	1	8	2	2
3. Організація діяльності фармацевтичного закладу із забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та медичними виробами	12	1	6	2	3
4. Законодавче регулювання обігу лікарських засобів і медичних виробів в аптечних закладах	14	1	8	2	3
5. Реімбурсація лікарських засобів та референтне ціноутворення. Дорожня карта впровадження системи оцінки медичних технологій в Україні	12	1	6	2	3
6. Фармакоекономіка та раціональне застосування лікарських засобів. Формулярна система лікарського забезпечення на стаціонарному етапі лікування	14	1	8	2	3
7. Конкурентоспроможність та ефективний розвиток фармацевтичних організацій за комплексом новітнього маркетингу.	12	1	8	2	1
8. Фінансово-економічна діяльність аптечного закладу	12	1	6	2	3
Залік	2	-	2	-	-
Усього годин	105	8	60	16	21

Курс «Фармацевтична технологія»

Назва теми	Обсяг у годинах				
	усього	у тому числі			
		лекцій	семінар.	практ.	сам.роб.
1. Біофармацевтичні, медико-біологічні та фармацевтичні аспекти лікарських засобів	12	1	6	2	3
2. Нові технології у фармацевції та медицині: біотехнології, нанотехнології, лікарські засоби нового покоління	15	1	10	2	2
3. Фармацевтична технологія екстемпоральних лікарських засобів. Реалізація принципів належної аптечної	15	1	10	2	2

практики та належної практики зберігання					
4. Сучасний стан промислового виробництва лікарських засобів.	15	1	10	2	2
5. Косметичні засоби в асортименті аптечного закладу	12	1	6	2	3
6. Гомеопатичні лікарські засоби на фармацевтичному ринку	12	1	6	2	3
7. Технологічні аспекти лікарських засобів у педіатрії та геріатрії	12	1	6	2	3
8. Сучасні підходи до інформаційної та просвітницької діяльності фахівця фармації в аптечному закладі	10	1	4	2	3
Залік	2	-	2	-	-
Усього годин	105	8	60	16	21

Курс «Фармацевтична опіка»

Назва теми	Обсяг у годинах				
	усього	у тому числі			
		лекцій	семінар.	практ.	сам. роб.
1. Реалізація принципів доклінічних досліджень та клінічних випробувань згідно вимог GLP та GCP	16	1	6	6	3
2. Реалізація принципів доказової медицини в практичній діяльності фармацевта	16	1	8	4	3
3. Персоналізація фармакотерапії: застосування принципів фармакогенетики та фармакогеноміки в практичній діяльності фармацевта	14	1	6	4	3
4. Лікопов'язані проблеми: роль фармацевта в попередженні та ідентифікації та корекції	14	1	6	4	3
5. Рациональне застосування лікарських засобів в педіатрії, геріатрії, в пре-, пері- та постнатальному періодах	18	1	6	8	3
6. Доказова медицина та фармацевтична опіка в профілактиці та лікуванні неінфекційних захворювань	19	2	8	6	3
7. Доказова медицина та фармацевтична опіка в профілактиці та лікуванні інфекційних хвороб. Принципи подолання антибіотикорезистентності	17	1	8	4	4
8. Рациональне застосування безрецептурних лікарських засобів в концепції відповідального самолікування: роль фармацевта	19	2	8	6	3
Залік	2	-	2	-	-
Усього годин	135	10	58	42	25

Курс «Якість, стандартизація та сертифікація лікарських засобів»

Назва теми	Обсяг у годинах				
	усього	у тому числі			
		лекцій	семінар.	практ.	сам. роб.
1. Управління та забезпечення якості у фармації. Імплементация стандартів GXP	12	1	6	2	3
2. Організація державної системи забезпечення якості лікарських засобів. Стратегія захисту фармацевтичного ринку від фальсифікованих лікарських засобів	16	1	8	4	3
3. Державна фармакопея України як головний національний стандарт якості лікарських засобів. Всесвітня гармонізація вимог щодо якості лікарських засобів	11	1	6	2	2
4. Стандартизація фармацевтичної продукції в Україні. Сертифікація в системі забезпечення якості лікарських засобів	12	1	6	2	3
5. Контроль якості лікарських засобів та медичних виробів	11	1	6	2	2
6. Лікарські засоби природного походження.	16	1	8	4	3
7. Функціональні харчові продукти, харчові продукти для спеціального дієтичного споживання, дієтичні добавки.	14	1	8	2	3
8. Компоненти природнього походження у косметології. Гомеопатичні засоби	11	1	6	2	2
Залік	2		2		
Усього годин	105	8	56	20	21

Курс «Фармація в умовах надзвичайних станів»

Назва теми	Обсяг у годинах				
	усього	у тому числі			
		лекцій	семінар.	практ.	сам. роб.
1. Організація постачання лікарських засобів та медичних виробів у Збройних Силах України	26	2	16	4	4
2. Організація діяльності аптек у польових умовах	18	1	6	6	5
3. Організація медичної допомоги, забезпечення лікарськими засобами населення в надзвичайних ситуаціях та в умовах медицини невідкладних станів	14	1	8	2	3
Залік	2	-	2	-	-
Усього годин	60	4	32	12	12

V. ДОДАТКОВІ ПРОГРАМИ

№	Назва програми	Обсяг курсу загальний (кількість годин / кредитів)
<i>Практична частина</i>		
1	Соціально-комунікативна взаємодія у фармації	45 годин / 1,5 кредити
<i>Освітня частина</i>		
1	Соціально-комунікативна взаємодія у фармації	30 годин / 1,0 кредит
	<i>Разом</i>	<i>75 годин / 2,5 кредити</i>

Зміст додаткової програми освітньої частини інтернатури

Курс «Соціально-комунікативна взаємодія у фармації»

Назва теми	Обсяг у годинах				
	усього	у тому числі			
		лекцій	семінар.	практ.	сам. роб.
1. Професійне спілкування та ефективні комунікації у фармацевтичній діяльності	8	1	4	2	1
2. Особливості взаємовідносин працівників фармацевтичної галузі	11	1	4	4	2
3. Профілактика професійного вигорання у роботі працівника фармацевтичної галузі	9	1	4	2	2
Залік	2	-	2	-	-
Усього годин	30	3	14	8	5

ПЕРЕЛІК ТЕМ РЕФЕРАТІВ

КУРС 1

Управління та економіка фармації

1. Сучасний стан та перспективи розвитку фармацевтичного галузі в Україні.
2. Імплементация європейських законів у фармацевтичний сектор галузі охорони здоров'я України.
3. Організація медикаментозного забезпечення у європейських державах.
4. Комп'ютеризація в аптеці. Програми та технічні комплекси.
5. Використання концепції системи «навчання протягом життя» для професійного удосконалення спеціалістів фармації.

6. Етичний кодекс фармацевтичних працівників. Професійна етика та деонтологія спеціалістів фармації.
7. Умови і засоби формування сприятливого мікроклімату в колективі.
8. Управління персоналом в аптечних закладах.
9. Я відкриваю аптеку: від ідеї до втілення. Фахова оцінка проекту.
10. Організація забезпечення населення лікарськими засобами і виробами медичного призначення.
11. Інтернет-аптеки: переваги, недоліки, правовий статус.
12. Фармацевтична проблематика страхової медицини.
13. Особливості ціноутворення на медикаменти та предмети медичного призначення. Цінова політика аптечних підприємств.
14. Інформаційне забезпечення фармацевтичної діяльності. Відкриті бази даних, реєстри та інформаційні ресурси.
15. Акціонерні товариства у фармацевтичній промисловості України: особливості управління підприємствами, бенефіціарні власники.
16. Концепція фармацевтичного маркетингу: мета, функції, проблеми.
17. Організація системи контролю якості лікарських засобів у фармацевтичному секторі галузі охорони здоров'я України.
18. Організація фармацевтичного забезпечення населення за умов медичного страхування.
19. Особливості ціноутворення на лікарські засоби і вироби медичного призначення. Цінова політика аптечних закладів.
20. Організаційно-правове забезпечення діяльності аптек в Україні.
21. Дозвільний порядок здійснення фармацевтичної діяльності. Ліцензування.
22. Формування попиту і стимулювання збуту лікарських засобів і виробів медичного призначення.
23. Асортиментна політика та її планування у фармацевтичному секторі галузі охорони здоров'я.
24. Особливості реклами на лікарські засоби.
25. Концепція мерчандайзингу в аптечних закладах.
26. Логістичні підходи до організації просування лікарських засобів і виробів медичного призначення.
27. Формулярна система лікарських засобів. Її значення для впровадження медичного страхування.
28. Перспективи реформування післядипломного навчання провізорів та фармацевтів.

КУРС 2

Фармацевтична технологія

1. Біофармація – теоретична основа створення і раціонального застосування лікарських засобів.
2. Лікарські терапевтичні системи на фармацевтичному ринку України.
3. Використання нанотехнологій при створенні лікарських засобів.
4. Міжнародні стандарти виробництва лікарських засобів. Інтеграція принципів GMP у вітчизняну фармацію.
5. Вимоги ДФУ до оромукозних лікарських засобів. Біофармацевтична характеристика.
6. Тверді лікарські форми на вітчизняному фармацевтичному ринку. Сучасна класифікація, технологія та безпека застосування таблеток, капсул, гранул.
7. Біофармація як наукове підґрунтя промислової технології лікарських засобів
8. Сучасні медико-біологічні та фармацевтичні вимоги до м'яких лікарських засобів.
9. Характеристика лікарських засобів, призначених для ректального застосування.
10. Особливості виробництва та застосування лікарських засобів, що знаходяться під тиском.
11. Актуальні питання сучасного виробництва лікарських засобів для парентерального застосування.
12. Лікарські засоби для лікування офтальмологічних захворювань на вітчизняному фармацевтичному ринку. Біофармацевтичні аспекти їх розробки та застосування.
13. Лікарські засоби для інгаляцій на фармацевтичному ринку України. Характеристика згідно вимог ДФУ.
14. Лікарські засоби для застосування у педіатрії та геронтології: проблеми дозування та поліпрагмазії.
15. Комплексні гомеопатичні та антигомотоксичні ліки: сучасний стан, технологія виготовлення.
16. Особливості рецептури та застосування лікарських косметичних засобів.
17. Актуальні питання впровадження належної аптечної практики в Україні.
18. Роль інформаційної діяльності провізора в аспекті відповідального самолікування.
19. Актуальні питання реалізації та застосування дієтичних добавок.
20. Системи з контрольованим вивільненням лікарських засобів.
21. Технології спрямованої доставки лікарських речовин.
22. Належна виробнича практика на фармацевтичних підприємствах України.

КУРС 3

Фармацевтична опіка

1. Місце фармацевтичної опіки в загальній системі охорони здоров'я населення.

2. Правове забезпечення фармацевтичної опіки за матеріалами ВООЗ та в Україні.
3. Організаційне забезпечення фармацевтичної опіки при відпуску лікарських препаратів за рецептами.
4. Фармацевтична опіка хворих в аптеці при відпуску ОТС-препаратів.
5. Фармацевтична опіка хворих з патологією органів дихання (шлункового тракту, серцево-судинної системи або ін.).
6. Сучасні уявлення про хронофармакологію.
7. Особливості фармацевтичної опіки окремих верств населення (діти, вагітні, люди похилого віку).
8. Фармакотерапія органів травлення на прикладі хронічного гепатиту.
9. Фармакотерапія захворювань органів дихання на прикладі бронхіальної астми.
10. Фармакотерапія захворювань сечовидільної системи.
11. Сучасні препарати для лікування цукрового діабету II типу.
12. Сучасні препарати для лікування аутоімунних захворювань щитовидної залози.
13. Сучасні препарати для лікування онкологічних захворювань (рак молочних залоз).
14. Раціональна хіміотерапія інфекційних захворювань: сучасні препарати, принципи їх комбінованого застосування.
15. Сучасні засоби, що впливають на імунну систему.
16. Сучасний стан фармакотерапії хворих на СНІД.
17. Препарати вітамінів та мікроелементів.
18. Концепція відповідального самолікування з погляду фармацевтичної опіки.
19. Здоровий спосіб життя та профілактика захворювань як запорука здоров'я громадян України.
20. Генерики та еквівалентність лікарських засобів
21. Фармацевтична опіка. Роль фармацевта у забезпеченні ефективної та безпечної лікарської терапії.
22. Лікарська хвороба. Клінічні прояви побічної дії ліків.
23. Долікарняна допомога при невідкладних станах. Лікарські засоби невідкладної допомоги.
24. Взаємодія ліків при комбінованій фармакотерапії.
25. Здоровий спосіб життя – основа нової охороноздоровчої стратегії.
26. Актуальні питання радіаційної медицини.

КУРС 4

Якість, стандартизація та сертифікація лікарських засобів

1. Концепція GXP та аспекти впровадження системи якості у фармацевтичну діяльність.

2. Методи боротьби з розповсюдженням фальсифікованої та неякісної продукції.
3. Системи управління якістю на фармацевтичних підприємствах та стандарти ISO.
4. Організація державного контролю якості лікарських засобів.
5. Стандартизація фармацевтичної продукції в Україні.
6. Нормативне регулювання вхідного контролю якості.
7. Обов'язки та компетенції уповноваженої особи при проведенні вхідного контролю.
8. Впровадження стандартів міжнародних фармакопей до ДФУ.
9. Основні вимоги до валідації аналітичних методик у країнах світу.
10. Сучасні фізичні та фізико-хімічні методи аналізу лікарських засобів.
11. Валідація технологічного процесу виробництва різних видів лікарських форм.
12. Стандартизація лікарських засобів. Методи контролю якості.
13. Міжнародні організації з контролю якості харчових продуктів.
14. Система боротьби з фальсифікованими лікарськими засобами в Україні.
15. Організації з контролю якості лікарських засобів у країнах світу.
16. Нормативна база України з контролю якості лікарських засобів.
17. Законодавчі основи регулювання транспортування та утилізації хімічної продукції у країнах світу.
18. Портативні лабораторії з контролю якості лікарських засобів у країнах світу.
19. Процедура сертифікації лікарських засобів в Україні та країнах світу.
20. Особливості фармацевтичного аналізу екстемпоральних лікарських засобів.
21. Підходи до забезпечення охорони праці на фармацевтичних виробництвах в Україні та країнах світу.
22. Належна практика зберігання лікарських засобів в системі якості лікарських засобів.

VI. ЛІТЕРАТУРА

1. Білай І.М. Взаємодія лікарських засобів : навч. посіб. для заоч. циклу навчання на базах стажування провізорів-інтернів зі спец. «Загальна фармація» / І. М. Білай. 2016. Запоріжжя : ЗДМУ. – С. 89 с.
2. Бойко, А. І. Фармацевтична інформатика / А. І. Бойко / за ред. Б. Л. Парновського: навч. посібник. – Львів : Видавництво «Кварт» ЛНМУ ім. Данила Галицького, 2010. – 140 с.
3. Відвідальне самолікування найбільш поширених порушень стану здоров'я. Роль працівника аптеки у раціональному застосуванні безрецептурних лікарських засобів. Ч. 4. Попередження захворювання та сприяння прихильності до лікування при ВІЛ/СНІД : метод. рек. / О. Я. Міщенко, І. М. Риженко, В. Ф. Осташко та ін.; за заг. ред. О. Я. Міщенко. – Х.: НФаУ, 2018. – 56 с.
4. Відвідальне самолікування найбільш поширених порушень стану здоров'я. Роль працівника аптеки у раціональному застосуванні безрецептурних лікарських засобів. Ч. 10. Діяльність провізора (фармацевта) щодо запобігання побічних реакцій лікарських засобів : метод. рек. / О. Я. Міщенко, І. М. Риженко, В. Ф. Осташко та ін.; за заг. ред. О. Я. Міщенко. – Х.: НФаУ, 2019. – 22 с.
5. Відвідальне самолікування при найбільш поширених захворюваннях. Роль працівника аптеки у раціональному застосуванні безрецептурних лікарських засобів. Частина 3 доповнена. Симптоматичне лікування захворювань верхніх дихальних шляхів : методичні рекомендації / Г. В. Зайченко, О. Я. Міщенко, В. Ф. Осташко та ін. – Х. : НФаУ, 2016. – 129 с.
6. ВІЛ, СНІД та туберкульоз як медико-соціальна проблема сучасності. Реферативний огляд. - Київ – 2017. - 50 с.
7. Вплив їжі на фармакотерапевтичну активність лікарських засобів / О. Є. Богуцька, Л. І. Вишнеvsька, Р. С. Коритнюк, Л. Л. Давтян // "Медицина, фармація та освіта". – Зб. наук. праць співробіт. НМАПО імені П. Л. Шупика. – 2018. – С. 70-80.
8. Геріатрична фармакологія (підручник для студентів вищих учбових медичних закладів) / І. С. Чекман, І. Ф. Беленічев, Н. О. Горчакова, Н. В. Савченко, Н. В. Бухтіярова, С. А. Моргунцова. Під ред. член-кор., професора І. С. Чекмана. – Київ-Запоріжжя, 2015. – 163 с.
9. Державна Фармакопея України : в 3 т. / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». – 2-е вид. – Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2014. – Т.1. – 1126 с.
10. Державна Фармакопея України : в 3 т. / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». – 2-е вид. – Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2014. – Т.2. – 724 с.
11. Державна Фармакопея України : в 3 т. / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». – 2-е

вид. – Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2014. – Т.3. – 732 с.

12. Діагностика та невідкладна медична допомога в клініці внутрішньої медицини / За ред. проф. М. С. Регеди і проф. Я.-Р. М. Федоріва. – Львів: Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького. -2013. – 237 с.

13. Допоміжні речовини в технології ліків: вплив на технологічні, споживчі, економічні характеристики і терапевтичну ефективність: навч. посіб. для студ. вищ. фармац. навч. закл. / І. М. Перцев, Д. І. Дмитрієвський, В. Д. Рибачук та ін. ; за ред. І. М. Перцева. – Харків : Золоті сторінки, 2010. – 600 с.

14. Задерей Н. С. Фармакогенетика: Навчально-методичний посібник / Н. С. Задерей. – Одеса: «Одеський національний університет імені І. І. Мечникова», 2015. – 86 с.

15. Заліська О. М. Основи фармакоеконіміки / За ред. Б.Л. Парновського. – Львів, 2007. – 374 с.

16. Заліська О.М. Організація і управління фармацією: юридичні, інформаційні, фармакоеконімічні та соціальні аспекти: Навчальний посібник / О.М. Заліська, М.В. Слабий, Г.Ю. Яцкова, О.Є.Січкоріз, О.Б. Блавацька, А.І. Бойко, Ю.В. Качерай, М.В.Лелека, К.І. Сметаніна, Я.О. Гриньків, О.Б. Піняжко, І.Ю. Рев'яцький, Н.М. Максимович, О.З. Барчук. Львів, ЛНМУ ім. Данила Галицького, 2017. 222с.

17. Климишина С.О., Циснецька А.В., Рачкевич Л.В. Фармацевтична косметологія: Навчальний посібник МОЗ і МОН України для післядипломної підготовки провізорів.. Тернопіль: Воля. 2009. 368 с.

18. Клиническая фармация (фармацевтическая опека): учеб. для студентов высших мед. учеб. заведений / И. А. Зупанец, В. П. Черных, Т. С. Сахарова, С. Б. Попов и др. – Харьков: НФаУ: Золотые страницы, 2012. – 776 с.

19. Клиническая фармация: базовый учеб. для студентов высш. фармац. учеб. заведения (фармац. фак.) IV уровня акредитации; изд. дораб. и доп. / Зупанец И. А. и др., под ред. В. П. Черных, И. А. Зупанца, И. Г. Купновицкой. – Х.: НФаУ: Золотые страницы, 2015. – 1056 с. – С. 1-153.

20. Клінічна фармакологія : Підручник для студентів і лікарів / [Абдуєва Ф. М., Бичкова О. Ю., Бондаренко І. О. та ін.]; за загальною редакцією М. І. Яблчанського та В. М. Савченка. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 405 с.

21. Коронавірусна хвороба 2019 (covid-19) стандарти медичної допомоги. Затверджено Наказом МОЗ України від 25.02.2020 №552.

22. Краснопольский Ю. М. Фармацевтическая биотехнология: бионанотехнология в фармации и медицине / Ю. М. Краснопольский, А. С. Дудниченко, В. И. Швец. – Харків : Издательский центр НТУ «ХПИ», 2011. – 227 с.

23. Лисенюк В. П. Основи рефлексотерапії, фітотерапії та гомеопатії : підруч. / В. П. Лисенюк. – Київ : ВСВ «Медицина», 2010. – С. 278–422.

24. Лікарська взаємодія та безпека ліків: посібник / Л. Л. Давтян, Г. В. Загорій, Ю. В. Вороненко та ін.: за заг. ред. Л. Л. Давтян, Г. В. Загорія, Ю. В. Вороненка, Р. С. Коритнюк, Г. М. Войтенка. – Київ : ЧП «Блудчий М.І.»,

2011. – 744 с.

25. Немченко А. С. Ціноутворення на лікарські засоби: монографія (видання 2-ге, доповн. і перероб). / А. С. Немченко, К. Л. Косяченко, О. А. Немченко. – Х., 2012. – 304 с.

26. Олійник П.В. Екстремальна медицина: Організація роботи аптек в умовах надзвичайних ситуацій: підруч./ П.В. Олійник, Т.Г. Калинюк; за ред. Т.Г. Калинюка. - К.: Медицина, 2010.- 448 с.

27. Основи права і законодавства у фармації : нац. підруч. для студентів вищ. навч. закл. / А. А. Котвіцька, І. В. Кубарева, О. О. Суріков та ін. ; за ред. проф. А. А. Котвіцької. – Х. : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. – 528 с.

28. Особливості професійного спілкування фахівців фармації: посібник реком. для провізорів-інтернів за спец. «Загальна фармація» та «Клінічна фармація» / Л.Г. Кайдалова, Н.В. Альохіна, Н.В. Шварп, Л.В. Пляка – Х. : НФаУ, 2013 – 82 с.

29. Планування сім'ї та контрацепція : навчальний посібник / В. І. Бойко, Н. В. Калашник, А. В. Бойко та ін. ; за заг. ред. д-ра мед. наук, проф. В. І. Бойка. – Суми : Сумський державний університет, 2018. – 223 с.

30. Побічні дії лікарських засобів / В. Г. Лизогуб, Т. В. Богдан, М. Л. Шараєва, О. В. Крайдашенко, О. О. Волошина. – Київ: Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, 2013.

31. Посилкіна, О. В. Управління персоналом : навч. посіб. для студентів вищ. мед. та фарм. навч. закладів / О. В. Посилкіна, Ю. С. Братішко, Г. В. Кубасова – Х. : Вид-во НФаУ, 2015. – 517 с.

32. Правові основи фармацевтичної діяльності : навч. посіб. / В. Д. Берназ, Г. П. Пекліна, А. Пахлеванзаде та ін. ; за ред. В. Д. Берназа ; Міжнародний гуманітарний університет. – Одеса : Гельветика, 2014. – 399 с.

33. Протиінфекційні лікарські засоби : навчальний посібник/ [О. В. Крайдашенко, Р. В. Стець, О. В. Рябоконь та ін. ; за заг. ред. проф. О. В. Крайдашенка]. — Вінниця : Нова Книга, 2015. — 328 с.

34. Протоколи провізора (фармацевта) при відпуску безрецептурних лікарських засобів: довідник лікаря / укладачі: Бездітко Н.В., Бліхер В.Є., Зіменковський А.Б., Зупанець І.А., Ліщишина О.М. та ін.- К.: ТОВ «Доктор-Медіа», 2011. – 250 с.

35. Психологія спілкування: навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка, Н. В. Альохіна, В. С. Шаповалова. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Х. : НФаУ, 2018. – 140 с.

36. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування / За ред. В. М. Коваленка, М. І. Лутая, Ю. М. Сіренка, О. С. Сичова. — 2-ге вид., переробл. та доповн. — К.: МОРІОН, 2016. — 192 с.

37. Сметаніна К. І. Основи стандартизації та сертифікації лікарських засобів. Навчальний посібник. – Вінниця: Нова Книга, 2010. – 376 с.

38. Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С. В. Гарна, І. М. Владимірова, Н. Б. Бурд та ін. – Харків : «Друкарня Мадрид», 2016. – 580 с.

39. Технічні засоби для розгортання етапів медичної евакуації : навчальний посібник / за редакцією професора О.П. Шматенка. Київ : «Видавництво Людмила», 2020. 390 с.

40. Технологія лікарських засобів в польових умовах / [О.П. Шматенко, П.С. Сирота, О.Ф. Кучмістова, В.С. Гульпа, Т.В. Приходько та ін.]; під ред. проф. Шматенка О.П. – К.: УВМА, 2013. – 316 с.
41. Управління фармацією : базов. підруч. для провізорів-інтернів і слухачів системи післядиплом. освіти спеціалістів фармації / В. М. Толочко, І. В. Міщенко, М. В. Зарічкова та ін.; за ред. В. М. Толочка. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. – 496 с.
42. Фармакогнозія : базовий підруч. для студ. вищ. фармац. навч. закл. (фармац. ф-тів) IV рівня акредитації / В.С. Кисличенко, І.О. Журавель, С.М. Марчишин та ін. ; за ред. В.С. Кисличенко. — Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2015. — 736 с. ; 16 с. кол. вкл. — (Національний підручник).
43. Фармацевтична опіка та комплаєнс : навч. посіб. для керівників баз стажування та провізорів-інтернів заочного циклу навчання зі спеціальності «Загальна фармація» / І. М. Білай, Є. О. Михайлюк. – Запоріжжя : [ЗДМУ], 2016. – 77 с.
44. Фармацевтична технологія [Електронний ресурс] : навч. посіб. до самостійної роботи провізорів-інтернів зі спеціальності «Загальна фармація». Ч.1 / Г. П. Смойловська та ін. Запоріжжя : ЗДМУ. 2017. 97 с. Режим доступу : http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/7620/1/Навчпосібник_длясамостійної_роботи_з_ФТ_інтерни_ч_1.
45. Фармацевтичний аналіз : підруч. для студентів вищ. навч. закл. / за ред. В. А. Георгіянц. - Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2019. - 567 с. - (Національний підручник).
46. Фармацевтичні та медико-біологічні аспекти ліків : навч. посіб. / за ред. І. М. Перцева. – 2-ге вид., перероб. та допов. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2007. – 728 с.
47. Філоненко М. М. Психологія спілкування. Підручник. – К : Центр учбової літератури, 2008. – 224 с.
48. Ціноутворення у ринковій економіці : Навч. посібник для студ. спец. «Економіка підприємства» / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, Ю. В. Корж, В. М. Чернуха; за ред. А. С. Немченко. – Х., 2015. – 188 с.
49. Шевченко О. Т. Психологія кризових станів: навч. посібник / О. Т. Шевченко. – К. : Здоров'я, 2005. – 120 с.
50. Юлевич О. І. Біотехнологія : навчальний посібник / О. І. Юлевич, С. І. Ковтун, М. І. Гиль ; за ред. М. І. Гиль. – Миколаїв : МДАУ, 2012. – 476 с.

***Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі
Інтернет(офіційні сайти та
інформаційні портали)***

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua/>.

2. Державний експертний центр ЛЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dec.gov.ua/>.
3. Державний реєстр ЛЗ (Експертний центр ЛЗ) [Електронний ресурс].
– Режим доступу : <http://www.drlz.kiev.ua/>.
4. Державний реєстр лікарських засобів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.drlz.com.ua.
5. Довідник лікарських засобів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.drlz.kiev.ua/>.
6. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>.
7. Кабінет Міністрів України (урядовий портал) [Електронний ресурс].
– Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/>.
8. Міністерство економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/>.
9. Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.who.int/ru/>.
10. Національний перелік ОЛЗ (МОЗ України) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_naclist/.
11. Сайт Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками: <http://www.diklz.gov.ua/control/main/uk/index>.